Mpr nr. A065060 - - Dato : 19100221
Forfatter:Jørgensne, Geert, pastor Martensen Larsen, H, lic theol
Emnegruppe: Kirkeforhold

Tekst: Præst. Pastor Geert Jørgensen har ladet lic. theol. H. Martensen Larsen (så vidt jeg ved blev denne Københavnsk biskop) prædike i kirken og haft nogle højskoleelever med sig til gudstjeneste uden ovl. samtykke, hvorfor man klager til justits- og kirkeministerium og henholder til regulativet, at præsten skal rette sig efter ovl. anvisninger.

SE NEDENFOR

065-060

JUSTITSMINISTERIET.

A Brev-№ 7967.
Journal-№ 1910-5293.

København, den 20' Oktober 1910.

1. Kontor.

I Skrivelse af 15' Marts d. A. har Direktionen anket over, at Sognepræst for Vejlby Menighed Geert-Jørgensen, hvem det ved kongelig Ordre af 26' November 1904 er paalagt tillige at overtage Udførelsen af de præstelige Forretninger ved nævnte Anstalt, formentlig i Strid med de ham ifølge § 9 i Fællesregulativ for Statens Sindssygeanstalter Nr. 203 af 3' November 1888 og den af Justitsministeriet under 8' April 1857 approberede Instruks angaaende Præstens Forhold ved nævnte Anstalt paahvilende Pligter, dels har ladet en fremmed Præst forrette Gudstjenesten i Anstaltens Kirke, dels har givet uvedkommende Personer Adgang til denne, alt uden forud indhentet Tilladelse fra Anstaltens Overlæge.

Foranlediget heraf skal man efter stedfunden Brevveksling med Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsnet hoslagt fremsende Afskrift af en fra det nævnte Ministerium modtagen Skrivelse, til hvis Indhold Justitsministeriet ganske kan henholde sig.

P. Buhl

Til

Direktionen for Sindssygeanstalten ved Aarhus.

J. № 52/1910

Afskrift.

Ministeriet
for
Kirke- og Undervisningsvæsnet.

København, den 28' September 1910.

I Skrivelse af 18' Maj d. A. har Justitsministeriet udbedt sig dette Ministeriums Ytringer meddelte i Anledning af det hoslagt tilbagefølgende Andragende med Bilag, hvori Direktionen for Sindssygeanstalten ved Aarhus anker over, at Sognepræst for Vejlby Menighed Geert-Jørgensen, hvem det ved kongelig Ordre af 26' November 1904 er paalagt tillige at overtage Udførelsen af de præstelige Forretninger ved nævnte Anstalt, formentlig i Strid med de ham ifølge § 9 i Fælles-regulativet for Statens Sindssygeanstalter Nr. 203 af 3' November 1888 og den af Justitsministeriet under 8' April 1857 approberede Instruks angaaende Præstens Forhold ved nævnte Anstalt paahvilende Pligter, dels har ladet en fremmed Præst forrette Gudstjenesten i Anstaltens Kirke, dels har givet uvedkommende Personer Adgang til denne, alt uden forud indhentet Tilladelse fra Anstaltens Overlæge.

I denne Anledning skal man, idet man vedlægger en fra Sognepræst Geert-Jørgensen indhentet Erklæring tilligemed Provstens og Biskoppens Udtalelser, bemærke følgende:

Man maa anse det for at følge af Sagens Natur, at Præsten ikke uden Overlægens Samtykke kan lade sin Gerning paa Anstalten udføre af en anden Præst, hvilket man ogsaa, ligesom Sundhedsstyrelsen, finder stemmende baade med ordene i det nævnte Regulativ af 3' November 1888 § 9 og med de i den fornævnte Instruks §§ 4, 5 og 6 fastsatte Indskrænkninger i hans Ret til selv at tage Bestemmelse med Hensyn til Sjælesorg overfor Patienterne. En modsat Regel vilde ligeledes være i Modstrid med den fremgangsmaade, der benyttes ved Ansættelsen af Præster ved Sindssygeanstalten, idet Justitsministeriet stedse forinden Udnævnelsen erholder Lejlighed til paa Anstaltens Vegne at udtale sig om, hvorvidt den paagældende Præst anses for egnet til Gerningen paa Anstalten.

Jdf. 52/1910

Efter nærværende Ministeriums Anskuelse kan det ingen Forandring gøre heri, om ogsaa det maatte antages, at § 2 i Lov om Brugen af Kirkerne af 15' Maj 1903 i Medfør af samme Lovs § 14, 2' Punktum, i og for sig gælder for Kirker i Sindssygehospitaler, thi den i den omhandlede Henseende gennem Regulativ og Instruks hævdede Undtagelse fra § 2, jfr. § 13 i den ældre Lov om Brugen af Kirkerne af 25' Marts 1872 maa formentlig anses for at bestaa endnu som Undtagelse fra den nye Lov.

Man skal i denne Forbindelse særlig bemærke, at naar Sognepræst Geert-Jørgensen i sin medfølgende Erklæring vil gøre gældende, at den nævnte Instruks af 1857 maa anses for bortfalden ved Anstaltens Oprettelse til en særskilt Menighed ved Reskript af 2' Januar 1858, da beror dette paa en Misforstaaelse. Instruksen maa - uanset at den siden 1892 ikke er særlig paaberaabt i Præsternes Ordrer - anses for gældende endnu, og man har ved Skrivelse af D. D. til Biskoppen over Aarhus Stift tilkendegivet Præsten, at han herefter maa anse den nævnte Instruks som gældende ogsaa for ham.

Med Hensyn til det andet af Direktionen for Anstalten paaklagede Punkt bemærkes, at man maa anse det baade som følgende af Forholdets Natur og som positivt hjemlet ved Instruksens § 2, at Præsten ikke paa egen Haand kan give udenforstaaende Adgang til Anstaltens Gudstjeneste, ligesom det er en Selvfølge, at de, der uden fornøden Tilladelse fra vedkommende maatte indfinde sig til Gudstjenesten, ville kunne bortvises.

Det tilføjes, at man D. D. gennem Biskoppen over Aarhus Stift har sat Sognepræst Geert-Jørgensen i Kundskab om foranstaaende, samt derhos overfor ham udtalt Ministeriets Beklagelse af, at han har fundet det passende i den af ham afgivne Erklæring at udtale sig som sket saavel om Anstaltens Ledelse som om de af Ministeriet fremsatte Udtalelser i denne Sag.

Jacob Appel.

/ A. Rudbeck.
Fm.

Justitsministeriet.

JUSTITSMINISTERIET.

Brev-№
Journal-№1910-5293.

København, den 24' Oktober 1910.

Hermed 1 Bilag.

Efter Modtagelsen af Anstaltens Skrivelse af 22' d. M. skal man hoslagt fremsende den i Justitsministeriets Skrivelse af 20' d. M. ommeldte Afskrift af en fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsnet modtagen Skrivelse af 28' f. M. vedrørende de præstelige Forretninger ved Anstalten.

P. M. V.

Til

Direktionen for Sindssygeanstalten ved Aarhus.

J.dl. 52/1910.

Kra Overlagen, den 22 Okt. 1910.

A Brev A 7967
Journ. 1910 A. 5293.

Til

Justitsministeriet.

I Skrivelse af 20. ds. har Justitsministeriet meddelt, at det med Hensyn til enkelte paaankede Forhold vedrørende de prøvelige Foranstaltninger ved Landstyggeanstalten ved Herstedgaarde har henholdt sig til Indholdet af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, af hvilken Skrivelse Ministeriet vilde fremsende Afskrift.

Jeg tillader mig i den Anledning at meddele, at den nævnte Afskrift ikke fulgte vedkommende Ministeriums Skrivelse.

Y. O. Fr.

J. N.: 52/1910.

Fra Direktionen den 15 Marts 1910.

Det blev besluttet at anmode Formanden om at træffe Bestemmelse om Kirkens Betjening Søndag.

Indtil 16/2. d.A. tiltraadte Overlærer Stud. Theol. Peter Jørgen Pedersen, Vejstrup, følgende:

Indtil 7 Marts blev Pastor Gj. bistaaet af følgende:

Efter Hr. Ordførerens Opfordring blev Forholdene i Nabosognene drøftede af Provsten og Provsten blev anmodet om at indhente Oplysninger om Præsternes Embedsalder, Ansættelsesdato, Gudstjenesteforhold m.m.

Man blev enige om, at der i særlige Tilfælde af Hensyn til Præsternes Familieforhold kunde blive Tale om at ombytte Gudstjenesterne, og at der i Præstens Fraværelse skulde være Adgang til at benytte Vikarer, der ikke var Præster i vedkommende Sogn, men maatte have Tilladelse af Provsten til at forrette Gudstjenesten. Ref. Skl.

Man blev ligeledes enige om, at der i særlige Tilfælde af Hensyn til Præstens Familieforhold kunde blive Tale om at ombytte Gudstjenesterne, og at der i Præstens Fraværelse skulde være Adgang til at benytte Vikarer, der ikke var Præster i vedkommende Sogn, men maatte have Tilladelse af Provsten til at forrette Gudstjenesten. Ref. Skl.

Næste Provstekonference skal afholdes i Provstegaarden i Aarstrup Kirke, Torsdag d. 16 f.M. kl. Formiddag. G.J. Naar Hr. Formd. Skl. har

Skl. 5/2/1910.

vil forudsige, at en Meddelelse

herom maa tilflyde Pastor H.J.

I Anledning af Menighedsmøde i
16 Febr. 1910, hvori undertegnede Provst og
med Menighedsraadet overlagde med Pastor Madsen-
Lauritsen forrette Gudstjeneste i Sandby - Hundslunde
Kirke i stedet for Hundslunde Kirke, hvilket paa grund af
Tilbygning ved Hundslunde Kirke for nærværende
maa undvære, bemyndiges herved Hundslunde
Menighedsraad til Gudstjenesten i Hundslunde
Kirke, skal jo være afholdt, at indbyde Menighedens
Medlemmer, der ønsker det, til Nadvergudstjeneste
i Hundslunde Kirke, hvorefter Menighedsraadet
bedes sørge for, at Kalken fra Sandby - Hundslunde
Kirke bliver afhentet i Sandby Præstegaard
af Menighedsraadets dertil udpegede Medlem.

Sjelby Præstegaard den 7 Marts 1910

Gerh. Jørgensen
Hundslunde Provst

Til
Menighedsraadet for Sandby-Hundslunde Sogne.

Jdf: 52/1910

Afskrift

Sindssygeanstalten v. Aarhus. 1-3.10.

Overlægen.

H.T. Pastor Geert-Jørgensen.

Som Svar paa Deres Forespørgsel i Brev af 25 do. skal jeg udtale, at jeg er enig med Dem i, at Gudstjenesten i Anstaltens Kirke bortfalder den 6 do.

- I Anledning af Deres andet Brev skal jeg i øvrigt kun udtale, at da baade Deres Forgænger og De selv tidligere altid har talt med Overlægen først, for en fremmed Præst kom til at forrette Gudstjenesten i Anstaltens Kirke, maatte jeg antage Deres Skrivelse til Direktionen med Meddelelse om, at Pastor Mortensen Larsen den følgende Søndag vilde udføre Gudstjenesten i Anstaltens Kirke, som en Tilkendegivelse af, at De for Fremtiden ikke vilde tage Bestemmelse i saadant Tilfælde uden at føle Dem forpligtet til at indhente Overlægens Mening. Det var dette, jeg som Direktionens Formand mente at maatte protestere imod.

At Anstaltens Patienter bør kunne søge Anstaltens Kirke uden at være udsatte for den at blive uvedkommende præmede, betragter jeg utvivlsomt som en Selvfølge.

De skriver, at De har troet, som De tidligt ikke har nævnt og først skal nævne, naar Sagen kommer offentlig frem. Dertil skal jeg bemærke, at jeg principielt fraraader den Fremgangsmaade, som jeg har benyttet ved at henvende mig direkte til Dem angaaende de Forhold, som jeg mente at have Grund til at anke over - men at jeg med Sindsro imødeser Fremkom-

J.nr. 52/1910.

sten af Deres Sukker.

De har naturligvis Ret i, at det aldrig kunde falde mig ind at opfatte Deres Optræden som personlig Chikane."

Deres ærbødige
F. Hallager

I Anledning af Skrivelse af 16 Febr. d. A., hvori Direktionen begjærer sig oplyst, om og i hvilken Udstrækning Tilsynet med Landets Sindssygeasyler, hvilket i Følge Lov af 3 Nov. 1888 overdrages Sundhedsvæsenets Overbestyrelse, kommer til at omfatte Kolding Asyl, hvis Bygninger for Tiden opføres, samt hvorvidt Direktionen ikke har Grund til at ansøge om at maatte erholde en Afskrift af § 9 i det af Justitsministeriet den 3 Nov. 1888 udfærdigede Fællesregulativ for Landets Sindssygeasyler, hvilken § 9 i Følge Kollabo er under Udarbejdelse, samtidig med at Direktionen ikke har Grund til at ansøge om Udstedelse af de for Tiden gældende Regler af lignende Beskaffenhed.

Ærbødigst.

Kolby Præstegaard den 21 Febr. 1910.

Gerh. Jørgensen
Amtmand Præs.

Til
Direktionen for Sindssygevæsenet.

J. Nr. 52/1910

Fra Diekhoien, den 25 Febr. 1910

Herved sender jeg Dem Deres Anm. s
Brev af 21 ds. ene Afskrift af §§ 9 - Reglen
vedk. Jer Statens Sindssygeasylvæsen af 7 Nov. 1888.

Pon

J. K.

Bestyrelsen for Fyns Stift.

Herved at meddele Bestyrelsen for Fyns Stift, at undertegnede Provst for Fyns Provsti, Sognepræst, Lic. theol. H. Mathiesen Hansen, forkludsmunde Søndag d. Septuagesima i Sviderup-Gjaurtallens Kirke til sædvanlig Tid.

Lyndby Præstegaard d. 14 Febr. 1910

Ærbødigst
Kierkegaard Jacobsen
Sognepræst.

J. nr. 52/1910.

Fra Direktionen 16 Februar 1910.

Ole Peder Gaard Jørgensen

Jeg har den Ære at meddele Dem, at Deres Andragende af 14 Febr. d. A. om Forlængelse af Deres Ansættelse som A.-L. indtil videre er bevilget.

Jeg har den Ære at meddele Dem, at De ikke vil blive tilstillet Eder nogen Opfordring til at indsende Attest, at Deres A.-L. ved den nævnte Tidspunkt ophører.

Jeg skal bemærke Dem, at jeg ikke vil anse Dem for berettiget til uden fornyet Ansøgning at fortsætte Deres Ansættelse efter Udløbet af Deres Permission.

Deres tjenstvillige

Ole Pedersen

Lægelig Undersøgelse af Deres Helbredstilstand vil ikke blive fornødig, hvis det Øjeblik, De ønsker at fratræde Deres Stilling, ligger mindst 3 Måneder fra Dags Dato.

paa vedkommende Lærere og Lærerinder
ved Kommunens Folkeskoler, Realskoler og
lignende Undervisningsanstalter, samt Lærere
ved Kommunens Middelskoler, Realskoler
og Gymnasier, der ikke maatte være ansatte
i Kommunens Tjeneste, og Lærere ved
Kommunens Seminarier, Lærerinder ved
Kommunens Pigeskoler og Lærere ved
Kommunens Tekniske Skole, der ikke
maatte være ansatte i Kommunens Tjeneste.

Enhver af Parterne er med Forbehold
af Kommunalbestyrelsens Samtykke
berettiget til at opsige Overenskomsten
med 3 Maaneders Varsel til Udgangen
af en Kalendermaaned.

Enhver af Parterne er med Forbehold
af Kommunalbestyrelsens Samtykke
berettiget til at opsige Overenskomsten
med 3 Maaneders Varsel til Udgangen
af en Kalendermaaned.

Afskrift

Indoosygeanstalten ved Larkmo. 3' Marts 1910

Overlægen.

Hr. Pastor Geert-Jørgensen!

Da De spørger mig derom, skal jeg svare, at jeg paa Direktionens Vegne godkender den Form, hvorunder De ønsker for at faa meddelt, at der ingen Gudstjeneste bliver i Anstaltens Kirke paa Søndag.

Efter min Mening er det ikke et kirkeligt Spørgsmaal, hvem der skal prædike i Indsygeanstaltens Kirke, men et Spørgsmaal, som Direktionen eller Overlægen paa dens Vegne maa være berettiget til at tale med om.

Saaledes er Barnedaab i Kirken ved jeg, at der kommer fremmede med, og kan du holde de Fabler borte fra Kirken, for hvem det er pinligt at træffe fremmede.

Skrivelse fra Direktionen vil I faa paa en Skrivelse til Direktionen.

Med Hensyn til Prædikenvalget skal jeg ud-

tale min Beklagelse af, at De er misfornøjet med det nye. Jeg hørte Forvalter Lund paa Hans Ord, da han sagde, at De, Hr. Pastor, havde indvilliget i Byttet. Men naar De maaler det, skal det gamle Værelse blive stillet til Deres Disposition.

I dette Tilfælde har jeg altsaa været i god Tro — Forvalteren maa altsaa have misforstaaet Dem!

Med Hensyn til Orglet i Ligkapellet maa jeg sige, at jeg aldrig har tænkt mig, at Anstaltens Præst kunde have noget imod, at der kom et Orgel til Kapellet, og da der saa tilbød mig en Lejlighed til at faa et — ikke kasseret — og ravidt jeg kan skimte heller ikke kassabelt — Orgel for en billig Pris, saa benyttede jeg Lejligheden. Men jeg indrømmer, det var en Forsømmelse, at jeg ikke henvendte mig til Anstaltens Præst i den Anledning — og derfor gør jeg herved min Undskyldning!

Men at sige, at jeg derved har „ofret" Præsten og Kirken (!) — er det ikke lidt vel overdrevet?

Jeg har forstaaet Deres forrige Brev saaledes, at De „indtil videre" vil rette Dem efter Direktionens Opfattelse. Jeg formoder, at De vil henvende Dem til Ministeriet for at faa afgjort, om Deres

eller Direktionens Opfattelse er den korrekte. Dette kan jeg selvfølgelig ikke have noget imod. Naar jeg fremdeles med Hensyn til Grundeiernes Fremkomst af de Anker- mod mig eller mod Institutionen- anser De maatte have opbevaret Lil Brev i en Skrivelse til Ministeriet- saa er det mig fuldstændig uforstaaeligt, at De i den Anledning taler om at tillægge Dem „urene Motiver"!

Deres ærbødige
F. Hallager.

Ærede. Jeg har nu talt med Forvalter Lund, som aldeles bestemt fasthholder, at De har givet Deres Samtykke til Ombytningen af det gamle Præsteboelse med det nye.

F. H.